

Mir sklenjen na račun Čehov-Dan dvoma in upa za Evropo

Demokratske države uslužno dovolile Hitlerju vse, kar je zahteval. — Zasedba sudetskih pokrajin od strani Nemčije se bo začela to soboto, a končati se mora z 10. oktobrom. — Pocepljeni Slovan postal žrtev zedinjenega germanstva.

München, Nemčija. — Hitler je dosegel vse, kar je zahteval in diktatorska sila je ponovno zatrujena v Evropi. Vojna je sicer preprečena in mir dosežen, toda ta mir je tak, da bo črno zapisan ne samo v zgodovini Čehoslovaške, marveč v zgodovini slovanstva sploh. Zedinjen German je zmagal nad pocepljenim Slovanom in mirovni pogoji so tak, da daleko presegajo pogoje, ki so bili ob koncu vojne stavljeni pri magani Nemčiji.

"Mogočni štirje", namreč Hitler za Nemčijo, Mussolini za Italijo, Chamberlain za Anglijo in Daladier za Francijo, so po celodnevni konferenci v Tuhajnskem mestu prišli do sporazuma, ki so ga podpisali v petek zjutraj ob 1. uri, s katerim se dovoljuje Hitlerju za sedba bogatega dela čehoslovaške države, namreč sudetskih pokrajin. Tako zelo sta si prizadevala zastopnika obeh demokratskih držav, da ugodita Hitlerju in dosežeta "mir za vsako ceno", da sta mu dovolila vse, kar mu je Chamberlain prej v Godesbergu odklepal in vsled česar je pozneje postala vojna kriza. Edino, čemur se je moral Hitler podati, je bilo to, da ne bo vsega ozemlja zasedel istočasno in tako ne bo mogel v Čehoslovaško vkorakati s trobentami in bobni na čelu, marveč se bo zasedba izvajala stopnjevano, toda dovršena mora biti do 10. oktobra. Prvi del zasedbe pa se izvrši to soboto, 1. oktobra, prav, kakor je zahteval Hitler. Med zasedanjem bo po vsebini mednarodna komisija pazila na red. Točasno bodo okupirani kraji, kjer so Nemci v pretežni večini, toda v mešanih krajih se bo pozneje vršil plebiscit.

Kaj bo rekla Čehoslovaška k temu porazu, ki so ga ji zadali diplomati in s katerim bo izgubila skoraj vse svoje industrijske kraje, da bo ostala samo agrarna država, se v petek zjutraj še ni vedelo. Bržkone pa se bo pod strahovitim pritiskom svojih "zaveznikov", demokratskih držav, morala podati in sprejeti pogoje, da s tem prepreči svetovno vojno. Značilno je, da so diplomati sklepali in podpisali pogoje, ki značijo nje- no obsodbo, ne, da bi nje same sploh kaj zaslili, in da je sedel med njenimi sodniki njen tožitelj sam. Navaden zločinec ima pred sodiščem več pravic, kakor jih je imela v tem slučaju Čehoslovaška.

Tako se je končno dosegel mir, vsaj začasen, namreč vsaj za toliko časa, dokler ne bo zapet kateri diktatorjev razgrajati. Kdo bo njih prihodnja žrtev? Zopet Slovan? Skoraj gotovo, ako ne bo ta prej prišel k pameti in se zedinil.

Protivarski tisk je strup za vsako hišo. Ta strup uničuje blagoslov v družinah, včasih hitreje, včasih pozneje.

ZAPUŠČAJO ŠPANIJO

Mussolini baje odpokliče svoje vojaštvo iz Španije.

Pariz, Francija. — Ako se je zanesti na zadnja poročila, bo končno Španija vendar prepuščena sami sebi in se bo prenehala tujezemsko vmešavanje v njeno civilno vojno. Ta poročila namreč govorijo, da se je Mussolini odločil, da preneha pomagati generalu Franku in, da je izdal ukaz za odpoklic svojih "prostovoljcev" iz Španije. Baje se je to zgodilo, ko je Franco pred nekaj dnevi obvestil Francijo, da bo njegova vlada v slučaju evropske vojne ostala nevtralna. Španska vlada na stran je tudi že začela razpuščati svoje mednarodne brigade in jih bo popolnoma demobilizirala.

KRVAV ČIN DRUŽINSKEGA OČETA

Chicago, Ill. — V Clarendon Hills, enem chicaskih predmestij, je tamkajšnja policija zadnjo sredo odkrila pretresljivo družinsko tragedijo. Po nekem telefonskem sporočilu je odšla v hišo 57 letnega Ralph K. Bigalowa in našla tam tri ustreljena mrtva trupla. Na zofi je ležal 14 letni sin Bigalowa, George, v sosednji spalnici na postelji Bigalowova žena in v kleti na tleh Bigalow sam. Kakor se more ugotoviti, je Bigalow najprej postrlel družino in nato še samemu sebi vzel življenje. Žalostni usodi ni ušel niti domači pes, ki so ga tudi našli ustreljenega. Kaj je privedlo moža do strahovitega čina, še niso mogli dognati. Na mizi je ležala njegova oporoka, v kateri zapušča premoženje svojemu oženjenemu sinu in omoženi hčeri.

PREVELIKA GOREČNOST FARANOV

Vulcan, Mich. — Rev. Simon Borkowski, župnik tukajšnje fars sv. Barbare, je že pred desetimi tedni dobil odlok, s katerim je bil prestavljen na novo službeno mesto v semenišče v St. Nazians, Wis., toda še vedno je tukaj. Duhovnik se je namreč svojim faranom tako priljubil, da so se ti odločili, da ga ne puste od sebe, in skozi celi ta čas piketirajo župnišče ter varujejo Fathra, da jim ga nihče ne odpelje. Tako je župnik nekaj letnik svojih lastnih prijateljev, ki ga ne puste niti toliko, da bi šel izvrševati cerkvena opravila. Zadnjo sredo je prišlo celo do pretepa, ko je skupina trgovcev iz mesta in okolice skušala duhovnika oprostiti. — Tudi ljubezen lahko preseže meje, da preneha biti čednost.

Širite in priporočajte list "Amerikanski Slovenec"!

NAČRTI FEDERACIJE

Zahtevati namerava odpravo delavskega urada.

Houston, Tex. — V tukajšnjem mestu se bo vršila prihodni teden letna konvencija Ameriške del. federacije in odbor se pripravlja, da bo delegatom stavil dalekosežen predlog, namreč resolucijo, v kateri se bo zahtevala odprava vladnega urada za odločevanje v delavskih sporih, ali pa vsaj njega temeljita preureditev. Voditelji namreč trdijo, da je ta urad naklonjen CIO v škodo federacije. Vodstvo CIO je ogorčeno nad tem načrtom in obsoja federacijo, da se naravnost veže z delodajalci, ko zahteva odpravo tega urada.

DELNICE ŠVIGNILE KVIŠKU

New York, N. Y. — Skozi zadnje dni napetega pričakovanja, kaj se bo zgodilo v Evropi, so delnice na borzi stalno padale. Ko pa se je v sredo objavil poziv na mednarodno konferenco, so kar hipoma njih cene švignile kvišku, nekatere za celih šest točk.

PRAVDA GLEDE DIONNE PETORK

Chicago, Ill. — Na federalnem okrožnem sodišču se je v sredo otvorila obravnava proti dr. Dapoe, varuhu Dionne petork. Tožbo proti njemu je vložil I. I. Spear, tukajšnji "promoter". Oče petork je namreč napravil z njim pogodbo, da bo dal otroke na svetovno razstavo v Chicagu leta 1934, toda omenjeni zdravnik je ta načrt preprečil, kajti de-

NAVAL ZA PLINSKE MASKE V LONDONU

London, Anglija. — V vojni mrzlici, ki je vladala zadnje dni v Angliji in po celi Evropi, so bile gotovo plinske maske predmet, s katerim je trgovina najbolj cvetela. Pred trgovinami, kjer so se prodajale, se je gnetlo ljudi. Da so nekateri skušali, zaloziti se čim najbolje s tem predmetom, se razvidi iz radio objave, ki je prišla iz urada notranjega ministerstva, v kateri se je povdarjalo, da je nabava dveh mask protizakonita.

KRIŽEM SVETA

Doorn, Nizozemska. — Od bivšega cesarja Viljema so skušali zadnje dni slišati, kako je njegovo mnenje glede svetovne krize. Stari mož pa ni odgovoril na tozadevna vprašanja niti, ali odobrava Hitlerjevo početje, niti, ali ga obsoja.

Budapest, Ogrska. — Tukajšnja vlada je po svojem poslaniku v Pragi zadnjo sredo vložila pri čehoslovaškem zunanjem ministru novo noto, v kateri apelira na to, da se vprašanje ogrske manjšine reši istočasno z vprašanjem nemške.

Zofija, Bolgarija. — Vojaške orožne vaje so se otvorile zadnjo sredo v južni Bolgariji, in sicer en dan po povratku kralja Borisa, ki je tekom enega meseca obiskal Italijo, Anglijo, Francijo in Nemčijo.

Klice so bile stare tedaj komaj nekaj dni in ni pustil, da bi se njihov življenje izpostavljalo nevarnosti.

ODLOČILNI DAN

Usoda milijonov in milijonov ležala v rokah štirih mož in še od teh je odločeval samo eden — Hitler.

Oči cele Evrope so bile ta četrtek obrnjene proti bavar-skemu mestu Monakovem in vse je čakalo na izid odločilne konference, ki se je vršila tamkaj med štirimi visokimi evropskimi glavami, vedoč, da od ta konference odvisi neposredna usoda Evrope; ali bo ta zalita s krvjo, ali ji bo dano še naprej uživati mir.

Ljudstva niso imela toliko časa, da bi njih razum vprašal, kako je vendar mogoče, da od peščice štirih mož odvisi življenje ali pogin milijonov in milijonov oseb. Niso imeli časa vprašati, zakaj je njih usoda vržena v naročje teh mož, kajti bavili so se izključno z vprašanjem, kaj bodo ti možje odločili za nje. Nihče ni vedel odgovora na to, kajti niti ti štirje možje niso imeli vsi popolno pravice odločevanja, marveč končna odločitev je bila pridržana kapricam enega samega moža — Hitlerja. Vsa Evropa je torej s svojo usodo vred ležala v Hitlerjevem naročju.

Razumljivo je torej, s kakimi mešanimi občutki je imela Evropa ta dan uprte oči proti Monakovem. Nihče ni bil siguran, kaj se bo zgodilo, zato je tudi vsa Evropa čakala na izid — z orožjem v roki in s strahom in upom v srcu. Ljudstva vseh držav so upala na mirno poravnavo, a pripravljena so bila istočasno na najhujše. Mobilizacija v vseh državah se je nadaljevala in povsod so vrele nove čete proti meji. Na vseh ustih pa je trepetalo vprašanje: "Kaj bo Hitler rekel?"

KONFERENCA V TREH JEZIKIH

München, Nemčija. — Pri konferenci voditeljev štirih vellesil, ki se je otvorila tukaj v četrtek, so se govorili trije jeziki, namreč francoski, angleški in nemški. Razen Mussolinija so morali vsi drugi imeti svoje tolmače. Hitler ne govori drugega kakor nemško, dočim niti Chamberlain, niti Daladier ne razume nemščine. Nasprotno pa se je Mussolini v svojih mladih letih naučil nemškega jezika, in sicer najprej v Švici, kjer je bil zidar, ter pozneje v neki avstrijski ječi, kamor je bil vtaknjen, ker je pisal proti Avstriji.

ZAKONSKA LJUBEZEN

Chicago, Ill. — Mr. Joseph in Marie Pionke sta se poročila pred 27. leti in med tem časom je dala žena aretirati moža 27 krat. Vsako leto enkrat se je ženska namreč preselila, da bi se skрила možu, a vsakokrat jo je našel, kar je smatrala ona za nadlegovanje in ga je dala tudi vsakokrat aretirati. Zadnji tak incident se je dovršil zadnjo sredo na sodišču, kjer je dobil Joseph šest mesecev zapora.

Iz Jugoslavije

Nevarna nezgoda v družini pri Baldermanovih v Škofji Loki, ki je pa k sreči ostala brez smrtnega slučaja. — Jugoslovanska svobodna cona v Trstu. — Smrtna kosa. — Razne druge vesti iz starega kraja.

Z ribami so se zastrupili Škofja Loka, 9. sept. — Na kraljev rojstni dan se je po Škofji Loki razvedelo o nevarni nezgodi, ki je doletela rodbino Baldermanovih v Novem predmestju. Baldermanova gospodinja je bila na obisku pri svojem sinu Andreju v Dalmaciji in je prinesla s seboj morske ribe, katere je pripravila družini za kosilo. Použili so jih z veseljem, toda sledilo je hudo razočaranje. — Kmalu ko so použili ribe, so se začeli kazati znaki zastrupljenja. Najprej je začutila gospodinja sama, kako se ji je pordečila koža. Ne le po glavi, po vsem telesu in sem in tja so se jele kazati lahne višnjevkaste lise. Mati se je seveda zelo prestrašila, medtem pa so se že pojavili podobni znaki pri najstarejšem sinu Ivanu. Nastopila so začele tudi slabosti in Baldermanovim je postalo jasno, da prihajajo nadloge od morskih rib. Sin Rudi je bil odšel v Sokolski dom k skušnji za igro. Misli je pač, da nje-mu ne bo nič. Tjoda sredi vaje so se tudi na njem pokazali znaki obolenja. Nemudno je zbežal iz doma.

Na srečo so bili Baldermanovi toliko preudarni, da so takoj iskali zdravniške pomoči, ki jim jo je nudil dr. Albert Roman. Znaki zastrupljenja so se potem, ko so zavžili zdravila, vzdražali tja do večernih ur, potem pa se je stanje zastrupljenca pričelo vendar boljšati, tako da so bili izven najhujše nevarnosti. Srečno je odnesel pete sin Metod, ki se mu rib sploh ni zahotelo in je ostal seveda popolnoma zdrav. Ivan pa se še naslednje popoldne ni počutil dobro. Čutil je slabosti v želodcu še teden, ko se je pripeljal iz tovarniške službe v Kranju. Dogodek opozarja k previdnosti pred ribami, ki niso povsem sveže.

Sporazum glede prevoza blaga preko Trsta

Ljubljana, 9. sept. — Pod naslovom "Jugoslovanska svobodna luka v Trstu" objavlja naš nacionalni odbor jugoslovensko-nemške trgovske zbornice v Beogradu v svojem bulletinu "Privredne vesti", da je med Jugoslavijo in Italijo sklenjen sporazum zaradi prevoza našega blaga preko Trsta. Za vkrcanje našega blaga na ladjo bodo določene posebne tarife, Jugoslavija pa bo imela možnost, da se poslužuje prejšnje avstrijske svobodne luke v Trstu.

Nesreča pri stroju

V litografiji Čemzar v Ljubljani je bila med drugimi zaposlena tudi 15 letna Nada Januš iz Ljubljane. Mojster ji je odredil delo pri stroju, ki ga pa ni poznala. Ko je nekaj časa delala, je po neprevidnosti porinila roko v stroj, da ji je odrezalo prste. Morala se je zateči v bolnico.

Smrtna kosa V Radovljici je umrl Josip Turk, upokojeni okrajni šolski nadzornik star 74 let. — V Ljubljani je umrla Neža Ropić, vdova poštnega poduradnika.

Huda nesreča

Šoferju Štefanu Skrbinsku, ki se je z motociklom vozil od Sv. Lovrenca na Dravskem polju proti domu na Hajdinu, se je pripetila huda nesreča. Med vožnjo je Skrbinešek poleg razbitega voza obležal na cesti hudo poškodovan. Odpe-ljali so ga v ptujsko bolnico, pa imajo zdravniki mnenje, da bo težko prebolel poškodbe.

Cigaretni ogorek zanetil požar

V bližini Tržaške ceste v Mariboru je zgorela lesena baraka last šoferja Josipa Spersaka. Spersak trpi precej veliko škodo. Zdi se, da je nekdo, ki je ponóči šel mimo, po neprevidnosti vrgel skozi špranjo cigaretni ogorek, ki je zanetil požar.

Nezgoda

Železna traverza je med delom padla na nogo 28 letnemu progovnemu delavcu Karlu Ojsteršku iz Laškega in mu zmečkala stopalo.

Jubilej dela

Pred kratkim je slavil v Trbovljah tamonjši rudniški ravatelj in inženir Vitold Biskupski, rodom Poljak iz Ukrajine, 25 letnico, odkar je nastopil službo pri TPD. Najprej je služboval pri leškem rudniku, potem kot asistent in obratovodja v Trbovljah; za tem je bil ravatelj v Kočevju odkoder je prišel v Zagorje in je pred dvema letoma postal ravatelj trbovliškega rudnika. Bil je tudi odlikovan z redom sv. Save IV. razreda za svojo delavnost in zasluge.

DENARNE POŠILJATVE

odpravljamo po dnevnem kurzu in so dostavljene prejemnikom brez vsakega odbitka na dom potom pošte. Včeraj so bile naše cene:

V. Jugoslavijo:	V. Italijo:
Za: Din:	Za: Lir:
\$ 2.55..... 100	\$ 6.50..... 100
\$ 5.00..... 200	\$ 12.25..... 200
\$ 7.20..... 300	\$ 30.00..... 500
\$ 10.00..... 420	\$ 57.00..... 1000
\$ 11.65..... 500	\$ 112.50..... 2000
\$ 23.00..... 1000	\$ 167.50..... 3000

Pri večjih svotah poseben popust

Za izplačila v dolarjih:

Za \$ 5.00 pošljite	\$ 5.75
Za \$ 10.00 pošljite	\$ 10.85
Za \$ 25.00 pošljite	\$ 26.00

Vsa pisma pošljite na:

JOHN JERICH
1849 West Cermak Road
CHICAGO, ILL.

Zupan mesta Milton, Wash., Kenneth Simmons, je hotel dokazati, da mnogo volilcev vrže svoje glasove pri volitvah, ne da bi kaj pomislili, komu jih oddajo. Tako je pri zadnjih primarnih volitvah dal vpisati na glasovnico za kandidata precinknega odbornika ime svojega oslička, Bostona Curtisa. In v resnici — osliček je bil izvoljen! Slika kaže ponosnega zmagovalca.

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski
list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izjaha vsak dan razen nedelj, ponedeljnikov in dnevo po praznikih.

Izdaja in tiska:
DINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

The first and the oldest Slovene
Newspaper in America.
Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročnina:	Subscription:
Za celo leto \$5.00	For one year \$5.00
Za pol leta 2.50	For half a year 2.50
Za četrt leta 1.50	For three months 1.50
Za Chicago, Kanada in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$6.00	For one year \$6.00
Za pol leta 3.00	For half a year 3.00
Za četrt leta 1.75	For three months 1.75
Posamezna številka 3c	Single copy 3c

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti depozirani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtke dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Hitler diktira

Čudno se suče svet in razmere v njem. Pred dvajsetimi leti so združeni zavezniki zdobili prusko oholost, ki je pod ošabnim zadnjim nemškim cesarjem Viljemom mislila, da bo premagala in zaslužila svet. Zgodilo se je pa prav po reku: Človek obrača, a Bog obrne. Nemški načrti so bili prekrizani in pruska oholost je morala na kolena, če tudi z maščevalnimi nameni in z velikim srdom v sreč.

Poznejši dogodki so znani. Versaillska mirovna pogodba je naložila Nemcem težke obveznosti. Nekaj časa so jih prenašali, toda, ko se je Hitler dvignil, so iste enostavno vrgli s svojih ramen in se uprli in odpovedali vsako obveznost do mirovni in drugih raznih pogodb. Hitler je potegnil Nemčijo z uporno gesto iz Društva narodov in s tem enostavno zavrgel in prezrl vse, kar so zavezniki in druge demokratične države po svetu ustvarile za ohranjanje miru v Evropi, hoteč postaviti neko enakost za oboroževanje in druge take zadeve, od katerih zavisi ravnotežje miru v Evropi. Ni čuda, ker so popustljivi zavezniki vse to dopuščali Hitlerju, da je slednjemu zrastle velik greben in da je postal v očeh samih Nemcev velik predrzen voditelj. V svoji knjigi "Mein Kampf" (Moj boj) je napovedal drzen program za nemštvo in njega obnovo. Nemci so se tega drznega programa oprijeli z upanjem, da jih Hitler zopet privede nazaj na prejšnje mesto, kjer se bo nemštvo zopet lahko po starem prusjaškem načinu uveljavljalo v Evropi nad drugimi narodi. In tako je šla Nemčija pod Hitlerjem naprej po njegovem programu.

Prva točka v Hitlerjevem programu je zjedinenje vsega nemštva. Letos v marcu je zasedel na dramatičen način Nemško Avstrijo. A to ni dovolj. Hitler želi tudi vsakega drugega Nemca odrešiti in združiti z materjo domovino. Zdaj zahteva sudetske Nemce, katere so mu zavezniki že skoro dali in dobil jih bo. Pozneje bo zahteval še druge. Ko bo Hitler, v katerem bije neko nerazumljivo napoleonsko srce dovršil to, ne bo miroval, ker mirovati ne bo smel, drugače bo konec njegove slave in njegove veljave med Nemci. Skušal bo voditi na svojem odru druge predstave, kajti vsak diktator mora skrbeti, da njegovih predstav nikdar ne zmanjka, kajti kadar jih zmanjka, tedaj začne bledeti njegova slava. Gotovo je, da bo tedaj dal vsenemštvo nov osvajalen program. Tedaj bo začela borba tudi za svetovni trg in nemško nadoblast v svetu. Zahteva po kolonijah pride prva, zatem razne načrte penetracije na škodo drugih narodov in držav. To je vse in še mnogo več kar more in ima za pričakovati Evropa in ostali svet od Hitlerja.

Hitler že danes diktira vsej Evropi in vsemu svetu. Odkar je odšla nemška delegacija iz Ženeve iz Društva narodov, zavezniki skoro po kolenih hodijo za Hitlerjem. Vsi izgovori zakaj angleški in francoski ministri letajo proseči za Hitlerjem postajajo že smešni. Letajo pa zato, ker se Hitlerja bojijo. Ta jih pa blufa in straši, kakor kake male šolske dečke. Vse kar zahteva mu ugodijo. Čehoslovaško so mu že kar na krožniku ponudili, da jo odreže kolikor želi. Ko bi se Čehi sami ne postavili in upirali, bi je danes že več ne bilo. Tak je dejanski položaj danes v Evropi.

Hitler diktira in ropota ter grozi in vsa Evropa se pred njim trese, ker se ga boji. Ako se ga Evropa boji danes, kaj bo v tem oziru šele jutri? Še mnogo slabše, ker Hitler Nemčijo stalno oborožuje in Nemčija v takih razmerah bo vedno močnejša. Blazno je pa upati, da se bodo Nemci kedaj svojemu programu odrekli. Kdor je drugačnih misli, tak bi moral čitati Hitlerjevo knjigo "Mein Kampf", v kateri odkrito in jasno napoveduje vsenemški program, ki izraža, da je vsenemštvo nad vsemi drugimi. Vse druge narodnosti so manjvredne le germanska rasa je čista in po Hitlerjevem mnenju zato ustvarjena, da bo vladala svet. Hitler uvaja lastno nemško vero, lastnega nemškega boga, uvaja v nemško duhovno življenje čisto novo miselnost, ki ni seveda nič drugega kakor stara pruska izdaja prusjaške nadutosti v novi obliki. V tej pruski nadutosti je program osvajanja in boja,

kateremu se Evropa in svet ne bo izognil. Usodno napako so zavezniki napravili, ko so dovolili, da je fanatik Hitler odvezal Nemčijo od obligacij do mirovni pogodb. Takrat je bil čas in takrat bi morali zavezniki zasesti vsa glavna nemška mesta in Nemce prisiliti, da bi držali svojo besedo, ki so jo podpisali. Danes pa zgleda, da je prepozno. Danes letajo evropski ministri za Hitlerjem in ga skoro na kolenih prosijo za mir. Zaslepljeni!

Nikakor nismo za vojno, ker vojna je gorje za svet in vse narode. Ali če ima kdo pred seboj sovražnika, s katerim preti neizogiben spopad in s katerim se bo moral nekega dne spoprijeti, je pa boljše, da se ga zgrabi čimprej in napravi nezmožnega, da bi povzročal nevarnost. Kajti čimbolj in čimdalje bo Hitler prost, temvečja nevarnost bo pred njim. To je tako gotovo, kakor gotovo pišemo te vrstice. Kaj torej? Ali naj Hitlerju ustrezajo še naprej in mirno gledajo, kako bo ta na račun drugih uveljavljal in izvajal program vsenemštva? Lahko, če želijo, da bo ta Hitler bolj in bolj močan in kot tak bolj in bolj stopal s svojimi pruskimi škornji na tilnik drugim narodom v Evropi. Od Hitlerja nima Evropa ne svet pričakovati ničesar drugega, kakor novih nevarnosti, novega zasužnjevanja in večanja nemške nadutosti.

Da je pa prišlo do tega so pa zavezniki sami krivi, ker niso nastopili takrat, ko je bil čas in ko bi morali.

O TEM IN ONEM IZ SOUTH CHICAGO

So. Chicago, Ill.

Od poletne vročine smo se poslovlili, oziroma vročina sama se je poslovlila od nas in naenkrat smo se znašli v obljemu jeseni. Že v zadnjem dopisu sem omenil, da nam je bilo nekaj dni že hladno, sedaj se je nekoliko popravilo in morda bomo deležni še takozvanega indijanskega poletja. Prav nič bi nam ne škodilo, pač pa mnogim prihranilo marsikateri dolar na kurjavi.

Zadnjič sem tudi nekoliko omenil o michiganskem grozdju, da ga ne bo na trg, pa bo menda res tako. Druga leta se je ob tem času že dosti dobilo in ženske so ga kupovale, da so delale neko marmelado iz njega. Letos so ga menda pozabili pripeljati, kajti skoro edino grozdje ki ga vidiš po stojnicah je ono brez pešk, ki je polagoma izginja in pa kalfornijsko namizno, kateremu se pa že na pečljih pozna, da je bilo že lanske leto potrgano, kajti pečljji so vsi suhi, dasi so jagode lepe in napete kot sveže. Jabolki je pa nič koliko in tudi drugega sadja se že dosti drbi, zlasti vsakokrvrstnih melon. Paradižnikom in kumarom bo za letoš kmalu odklenkalo in katera gospodinja se s temi stvarmi ni preskrbela dosedaj, bo menda ostala brez teh dobrot.

Zadnjo nočoto predno smo se podali k počitku smo premenili uro in tako smo imeli drugi dan v nedeljo eno uro pozneje večerjo, zjutraj pa, kateri so pozabili premakniti uro, niso vedeli kedaj vstati za v cerkev in ta in oni je ostal doma brez maše. — Drugače pa pelja življenje pri nas po navadi. Hitler nas seveda tudi nekoliko vznemirja in tu pa tam naletiš na pogovore in politiziranja o današnjih ev-

ropskih razmerah, ki pa najbrže kmalu ne bodo samo evropske, ampak svetovne. Mnogi ugibljejo ali bo vojna ali ne. Jezijo se na Hitlerja, ki hoče uničiti Čehoslovaško s tem, da jim ugrabi naravni obrambni zid — Sudete. V zadnjem govoru se je hotel pred svetom oprati krivde, da on ne začenja vojne, pa se je nadutež še bolj umazal. Zvezan je pač z Musolinijem in to tudi precej pomeni. Dva najbolj zagrižena sovražnika Slovanov sta se pogodila, da si bota drug drugega pomagala. Od te zveze pač nimamo pričakovati kdove kaj dobrega, četudi je za evropskimi Slovani cela ogromna Rusija, ki bi v slučaju potrebe pritisknila na Poljsko, če bi ta udarila na Čehoslovaško. — Uboga Evropa, ki trepetja za svojo usodo. — Take reči premlevamo ob večerih zbrani okrog radia, da bi ne prezrili nobenega sporočila o položaju. Hitler je menil, da bo kar na lep način pograbil sudetske Nemce in Nemčurje, kot je napravil z Avstrijo, pa sta mu Francija in Anglija stopili na prste in sedaj je pričel odlašati. Umakniti se pa ne misli. Menda se boji za lastno kožo, kajti zašel je že predalet s svojimi zahtevami in nemško ljudstvo, vsaj tisti, kateri plešejo kot jim on gode, so prepričani, da bo dosegel vse, kar si bo pozeleli. On pa tudi ve, da se njegova diktatorska moč more obdržati na površju samo toliko časa, dokler more tem, ki trobijo v njegov rog, nuditi vedno kaj novega, vedno kako senzacijo in pa dokler njegove ideje zmagujejo. Ko se bo enkrat umaknil, bo njegova slava precej zatemnela. To Hitler ve, zato se ne umakne. Prehitro hoče postati slaven ta "največji Nemec", kot se je sam o sebi izrazil. Musso je bolj previden in ča-

ka, da mu drugi izgrebejo koštanj iz žrjavice, potem plane nanj in hoče celi svet pripraviti o svojem junaštvu.

Druhi posebnih novic za enkrat med nami ni. Sladkosnedneži — in teh, kakor se vidi je precej, — se odpravljajo, da pojdejo v nedeljo 2. oktobra v goste k lemontskemu čebelarju, ki prireja za popoldne medeni piknik tam pri Finžgarju. Mi v South Chicago kar ne moremo pozabiti, kako lušno je na medenem pikniku, zato se radi odzovemo prijaznemu povabilu č. Fathra Johna. Bog daj, da bi bilo lepo vreme, pa bo gotovo veliko Southchikanov v nedeljo v Lemontu in si bodo nakupili sladkega medu, da bodo imeli tega pristnega zdravila dovolj za vsa prehlajenja celo zimo in še za potice ga bo ostalo. Zato kličem vsem na veselo snidenje na medenem pikniku pri lemontskem čebelarju.

Novinar

PRVA JESENSKA PRIREDITEV

Chicago, Ill.

Čas piknikov je pri kraju in pričela se bodo zopet zabave in razne prireditve po dvoranih. Prva zabava ki jo prireditelj združena društva v spomin 40 letnice obstoja J.S.K.J. bo v nedeljo 2. oktobra popoldne v šolski dvorani sv. Stefana na Cermak in Wolcott. — Odbor društev je pridno na delu, da bo ta prireditev ena najboljših, kar smo jih še videli v Chicagu. Program je zelo pester. Naj torej nobeden ne izostane od te prireditve. Na programu je tudi šaljiva trojezanka "Trojčki", kateri se bote od srca nasmejali. Po igri bo kazanje slik, katere bo kazal Mr. Louis Zefran. — Za tem prosta zabava in šaljiva pošta ter ples, pri katerem igra Dajčmanova godba iz Joliet. — Vabimo na to prireditev vse prijatelje in znance iz Chicaga in okolice. Udeležite se te naše prireditve in se z nami skupno poveselite. — Začetek programa bo točno ob 2:30 popoldne, zato bodite točni. Vstopnice v predprodaji so po 30c, pri vratih 40c; za otroke od 6 let naprej po 20c, kar je vsekako malenkost za tako bogati program. — Torej še enkrat prav uljudno vabljeni vsi prijatelji vesele družbe v šolsko dvorano sv. Stefana v nedeljo 2. oktobra, kamor vas vabi

odbor.

LEPA SLOVESNOST PRI MARIJI LURŠKI V PROVIDENC HEIGHTS

Cleveland, O.

Nad mestom Euclid, Ohio, pri Clevelandu, je prijazen griček, na katerem je grota Lurške Matere božje. Na ta kraj se clevelandski verni Slovenci kaj radi večkrat shajamo. Tako je bilo naznanjeno, da se v nedeljo 25. septembra vrši romanje iz vseh slovenskih župnij iz države Ohio k Mariji Pomagaj Lurški. Dan je bil lep in ljudi se je nabralo več tisoč. Shod se je vršil pod pokroviteljstvom Zveze društev Najsv. Imena. Lepo je bilo videti fanke in može, ka-

ko ponosno so korakeli za svojimi banderi. Čast vrlim fantom in možem. Zares, veliko vas je bilo, ki ste javno pokazali da ste pravi katoličani. Kot predsednik Zveze sem videl, da je še veliko fantov in moži, ki ste dobri katoličani, toda znaka na vaših prsih nisem opazil. Morebiti še niste člani dr. Najsv. Imena. Ako niste, dajte se vpisati, pristopite pri prvem sprejemu. Tega koraka vam ob smrti prav gotovo ne bo žal. Gotovo vas bo vaš g. župnik vesel in članstvo vas bo z radostjo sprejel. To med se. Pa tudi vi bote veselili in vaša neumrjoča duša bo v mogočni trdnjavi zavarovana pred večnim pogubljenjem. — Seveda, ko smo enkrat postali člani dr. Najsv. Imena, moramo tudi izpolnjevati kar ob sprejemu obljubimo. Obljuba pa je, živeti po naukih sv. vere. In če živimo, ali če si na vso moč prizadevamo živeti kakor nas učijo naši oč. gg. duhovniki, se nam ob smrti ne bo treba bati stopiti pred sodni stol božji.

Ob tej priliki naznanjam vsem članom dr. Najsv. Imena v Clevelandu in Euclidu, da bo v nedeljo 9. oktobra skupno sv. obhajilo v cerkvi sv. Vida. To bo prvo skupno sv. obhajilo članov dr. Najsv. Imena. Zato pozivljamo in prosim vse člane pri fari sv. Vida, sv. Lovrenca, Marije Vnebovzete in sv. Kristine, da prav vsi pridete. Res, da bo za nekatere nekoliko oddaljene malo težavno, in da bo s tem združenje nekoliko stroškov, pa darujte vse te težave Bogu, pa Bog ne bo ostal vaš večni dolžnik, kajti popolno plačilo vas bo čakalo v večnosti, kamor vsi pridemo po smrti.

Namen Zveze je, da vsako leto pri drugi fari priredi skupno sv. obhajilo združeno s skupnim skodom. Za letoš je to določeno za farno sv. Vida, drugo leto pa pri drugi fari, kjer si bote izbrali na shodu. Zbirali se bomo v šoli sv. Vida ob 8 uri zjutraj. Nekoliko pred 8:30 pa skupno odorkamo v cerkev sv. Vida k sv. maši, med katero prejmemo sv. obhajilo. Po sv. maši zopet skupno odorkamo v šolsko dvorano, kjer se bomo nekoliko telesno okrepčali.

Možje in fantje, člani dr. Najsv. Imena. Pokažimo se ta dan, pokažimo, da v naših srcih živi živa vera v Boga. — Pridejo pa naj tudi tisti, kateri so iz enega ali drugega vzroka postali mačni, ali so že blizu odpada od vere. Pogled na tako ogromno množico katoliških moži in fantov, članov dr. Najsv. Imena, jih bo morebiti vrnil nazaj v naročje matere sv. vere. Tako lahko s svojo navzočnostjo storite dobro misijonsko delo.

Pozdrav vsem članom dr. Najsv. Imena in na svidenje v nedeljo 9. oktobra zjutraj pri cerkvi sv. Vida.

Jacob Resnik, preds. Zveze dr. N. I.

"Amer. Slovenec" odbija napade na katoliške Slovence in na njihovo vero; katoliški Slovenci podpirajte ga!

Dogodki

med Slovenci po Ameriki

Mrs. Mary Blaj se vrnila iz domovine

Chicago, Ill. — V torek večer se je vrnila iz pobjaka iz stare domovine Mrs. Mary Blaj, ki je zadnje mesece objavila več zanimivih dopisov iz stare domovine v našem listu. Več naročnikov čitateljev vsega lista je že izrazilo na uredništvo iskreno zahvalo Mr. Blaj za njene res poljudne in zanimive dopise. Upamo, da se bo na splošno željo čitateljev še kaj oglasila in še kaj zanimivega povedala o svojem potovanju in obiskih po domovini. Mrs. Blaj, pozdravljena zopet med nami!

Mr. Martin Blaj se ponesrečil

Chicago, Ill. — Koncem zadnjega tedna se je ponesrečil rojak Mr. Martin Blaj, stanujoč na 1750 W. 21st Place. Padel je pri delu s strehe nekje v Berwynu in se precej občutno poškodoval. Nahaja se v bolnišnici v Berwyn Hospital in bo čez nekaj dni že doma. Mr. Blaju želimo čimprejšnjega okrevanja in povratka k družini.

Mr. Michael Kezar umrl

Peru, Ill. — Tu je preminul rojak Mr. Michael Kezar, v starosti 70 let. Rodil se je leta 1868 v Sloveniji in v Ameriko je dospel leta 1903. Živel je ves čas v La Salle in zadnjih 15 let pa v Peru, Ill. Zapuščal je pet sinov in 1 hčer. Žena mu je bila umrla že leta 1926. Kakor že tudi dve hčere. Pokopnik je bil član društva Sv. Družine, št. 5. KSKJ. Pogreb se je vršil danes v soboto ob 9. uri iz cerkve sv. Roka. Vsem preostalim sorodnikom naše globoko sožalje, pokojniku pa RIP.

Nesreča otroka

Cleveland, O. — Ko se je 10 letni Tonček, sinko Mr. in Mrs. Tony Ratter pred kratkim igral, si je pri tem zlomil roko.

Smrt rojaka

Paris, Ill. — Pred dvesto tednom je v tukajšnjem mestu umrl mljak John Levstik. Bolehal je že dalje časa za vodenico in poleg te tudi za srčno hibo. Doma je bil iz Migolice pri Grižah v celjski okolici kjer zapuščal brata in sestro, tukaj pa zapuščal brata in dva vnuka.

ŠIRITE AMER. SLOVENCA

DR. H. M. LANCASTER
DENTIST

2159 West Cermak Rd.
(ogel Leavitt St.)

Tel. Canal 3817
CHICAGO, ILL.

"TARZAN NEUSTRAŠENI"

(53)

(Metropolitan Newspaper Service) Napisal: Edgar Rice Burroughs

Ko se je Tarzan umaknil od naselja Zambeli najraj v džunglo, je takoj začel iskati kakih sledi za pobežnima. Prva njegova skrb je sedaj bila, da najde Jeffa in Mary in jih reši pred nevarnostmi džungle, v katero sta pobegnila od divjakov. Nekaj časa je hodil okoli, nato začel klicati: "Mary! Mary!"

Ustavlil se je, če bo morda zaslisl odgovor, toda ničesar ni bilo. — Nekako istočasno je stopil Jeff z Mary po ozki zaraščeni džungelski gazi. Mary se je vsa tresla od strahu, ker se je bala kaj jo še vse čaka. Da jo malo potolaži in ji prečene strah, jo je nalahko prijel za ramo.

"Kaj bomo pa sedaj napravili?" vpraša na pol ohupano Mary. "Najprej moramo poskusiti da iznajdemo, kako nam bo mogoče rešiti Boba in tvojeja očeta iz rok teh divjakov," je hlinavsko lagal Jeff; "toda za sedaj bo najbolj pametno, da se nekoliko odpočijes in zaspis, jaz bom pa stal na straži."

Nato je začel Jeff nabirati mehkih listov in manjših vej, iz katerih je napravil ležnico za Mary kar na tleh. Vsa utrujena se je Mary vlegla in kmalu trdno zaspala. Medtem ko je Mary spala, je Jeff zaslisl iz džungle Tarzanov klic, ko je klical Mary. To ga je silno vznemirilo in razdražilo.

Poleg na klenke poleg naravnih in umetnih znamenj, ki so na njihove poti, obetajo jo in pomagajo listi!

NAŠI ROJAKI V WISCONSIN SO SE DOBRO ODREZALI

Chicago, Ill.

Cenjeno uredništvo: — Z zanimanjem sem čitala te dni lepe dopise in članke izpod peres Mr. Leona Mladica in Mr. Antona Grdine, ki sta pisala vzpodbudno za naš mesečnik "Novi Svet". Tudi jaz sem naročena na ta lepi zanimivi mesečnik že od začetka in reči moram, da se mi zelo dopade. Veliko lepega in zanimivega berila sem že našla v njem. Posebno pa mi ugaja lepa povest v tem listu. Čula sem že tudi od drugih pohvalo o tem listu. Lepa dopisa Mr. Mladica in Mr. Grdine sta mi dala pa pogum, da sem se spravila tudi jaz nekaj napisati o tem listu.

Naš slovenski narod je raztresen širom te obširne zemlje Amerike. Ko sem bila v avgustu na konvenciji K. S. K. Jednote v Minnesoti sem imela priliko se sestati z mnogoterimi zastopniki in zastopnicami društev KSKJ. Pripovedovali smo si o razmerah po naših naselbinah in tako sem videla, da živimo Slovenci primeroma enako življenje po naših naselbinah. Skoro vsaki ali vsaka je pa povdarjala naše liste kot "Amerikanski Slovencec" in "Novi Svet", v katerih se pogosto čita to in ono iz te ali one naselbine. To kaže, da naša slovenska časopisje je res naša močna vez, ki nas druži med seboj, prinaša in zamenjava naša mnenja med nami. Ko bi ne imeli ameriški Slovenci svojega slovenskega tiska, saj bi malo zvedeli, kako se godi drugim našim bratom po drugih naselbinah. Tako pa vse zvezo in je slovenski časopis tista žila, po katerih se to življenje pretaka iz naselbine v naselbino med nami. Slovenski tisk je torej zelo pomenljiv za nas vse.

Na konvenciji in ob raznih posetih sem že mnogo čula, ko ljudje pripovedujejo o zanimivosti mesečnika "Novi Svet". Mnogo vedo povedati, kako zvedo, kje biva ta ali oni njihov znaniček, ki so ga poznali v mladih letih. S tem, da "Novi Svet" objavlja zgodovino naših naselbin in naših slovenskih družin po naselbinah res vrši plemenito delo, ki bo ohranilo pred pozabo naš slovenski življenj po naših naselbinah.

Zelo me je presenetilo tudi, kako se za ta list zavzemajo rojaki po drugih naselbinah. V Indianapolisu so jih dobili kar 40. Zdej v Sheboyganu kar 104.

in naši slovenski farmarji na Willardu se ponašajo z 70 naravninami. Vsi vrli agitatorji zaslužijo vse priznanje in vso pohvalo. To kaže, da je še zanimanje med nami za slovensko reč. In tako je prav. Prijeti je treba in delati pa gre. Nekoč sem čitala neki pregovor, ki pravi: Tisti, ki hoče do sadu, mora splezati na drevo. To velja tudi nam. Ako hočemo ameriški Slovenci, da bomo imeli več in boljše tiska med seboj, se moramo za tistega zanimati. Na delo moramo in ga razširjati, drugače ne gre. Zato pa vsa čast in priznanje vrlim Slovincem v Wisconsinu, ki so se te dni tako odzvali, da na nje gledajo vse ostale naselbine z veliko pozornostjo. Le še se oglasite in delajte naprej.

Na konvenciji KSKJ na Evelethu je predložil delegat Mr. Mladic jako pomenljivo resolucijo za katoliški tisk med nami. Ta resolucija je bila objavljena v konvenčnem zapisniku v Glasilu in jo je članstvo KSKJ gotovo čitalo. Zato bi apelirala na vse članstvo naše vrle katoliške organizacije naj tekem te kampanje za mesečnik "Novi Svet" skuša storiti vse kar mogoče za njegovo razširjenje. Posebno apeliram na članice vseh naših katoliških društev: naročite se na mesečnik "Novi Svet" zdaj, ko prihajajo dolgi jesenski in zimski večeri. Marsikaj zanimivega bote našli v tem listu in zanimivo berilo bote imeli v svojih hišah tekem zime. List je pa tudi poceni. Za bora dva dolarja si ga naročite za celo leto in zdaj v času kampanje ste deležni še posebnih kampanjskih nagrad. Zato na noge, naročite si sami ta list, pa mu skušajte pridobiti tudi kakega novega naročnika. Širimo med naše ljudi dober tisk in to bo v korist vsem nam, našim društvom in organizacijam. Priporočam vsem Slovincem po Ameriki, da se za mesečnik "Novi Svet" zanimajo, ker ta list res zasluži, kakor je to zapisal Mr. Anton Grdina, naše pozornosti in naše podpore.

Pozdravljam vse rojake po širni Ameriki, posebno pa vse delegatinje in delegate zadnje konvencije KSKJ, ki se je vršila na Evelethu, Minn.

Carolina Pichman,

predsednica dr. Marije Pomagaj št. 78. KSKJ in delegatinja zadnje konvencije.

KJE JE ATILOV GROB?

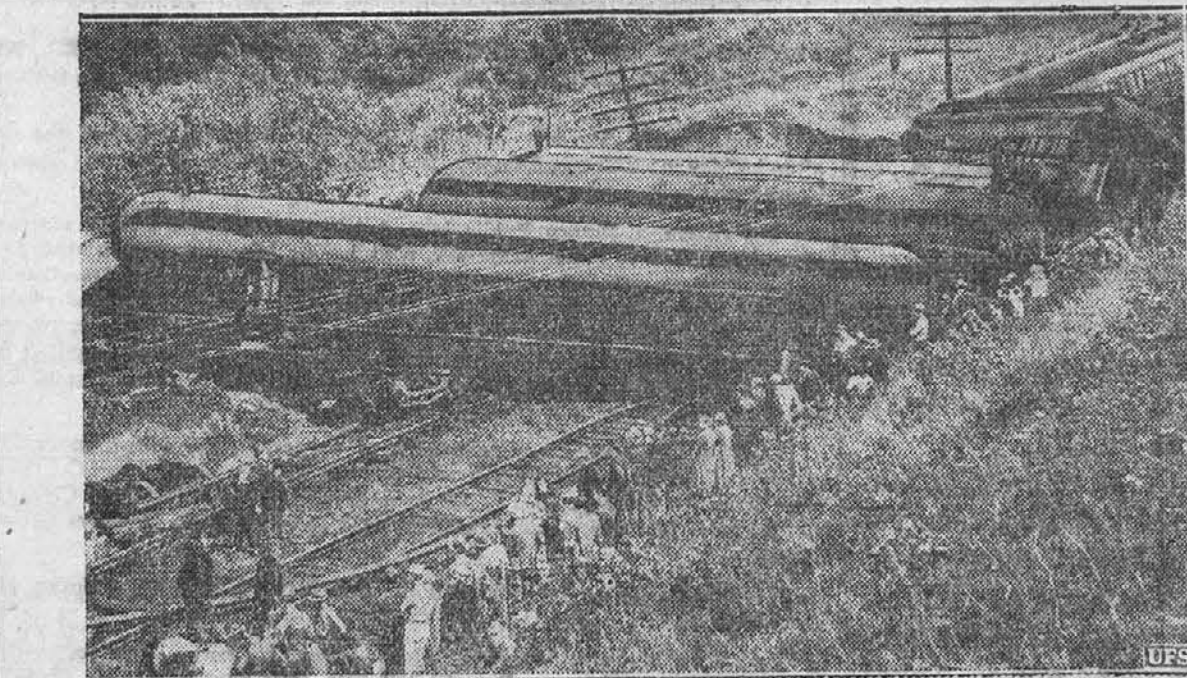
Malokateri zgodovinski grob obdaja tolika skrivnost, kot grob hunskega kralja Atile. Razni pustolovci in iskalci zakladov prihajajo k obali reke Buzento; toda nihče ne ve, kje mu posvečajo ti iskalci večjo pozornost, ali mrtvemu kralju, ali velikim kraljevim zakladom, ki naj bi bili spravljani v bližini kraljevega groba. Raziskovalci različnih vrst znanosti se že stoletja trudijo razrešiti skrivnost, ki obdaja smrt tega mogočnega vladarja.

Preteklo leto je bil grob spet, tako kot že nešteto krat, predmet javnega zanimanja. Gospa Crevolin je prišla iz Francije, da poskuša srečo, razjasniti skrivnost Atilovega groba. Potrebni denar za odkopavanje je dobila od bogatih prijateljev. Madame Crevolin je mislila imeti velike šansi, nekako tri in pol metra, so našli kosti. Že na prvi pogled je bilo videti, da to ne bodo kosti umrlega kralja, ker so bile ne navadno drobne. Toda gospa Crevolin je dala vseeno kosti preiskati. Dognali so, da so to le otroške kosti. Kopali so dalje. V globini nekako sedem metrov so našli na trdo pečeno plast,

katero so razstrelili. Našli so nekaj živalskih kosti in kup črepij rimskih posod. Gospe Crevolin je zmanjkalo denarja. Spet je prosila bogate prijatelje, naj ji pošljejo potrebnih sredstev, da bo lahko kopala naprej. Z veliko potrpežljivostjo so kopali dalje in našli na velikem skalo, ki je zapirala vhod v podzemeljski hodnik. Veselje je bilo kratko. Ves zaklad je obstojal iz črepij starih posod z grškimi napisi. Gospa Crevolin pa ni izgubila poguma in je izjavila, da ne da prej miru, dokler v resnici ne najde Atilovega groba.

Iskalka zaklada gospa Crevolin je že pozabljena. Toda že nekaj tednov je zanimanje za Atilov grob v ospredju. Profesor Toraldo je presenetil svoje rimske tovariše na kongresu za rimske študije s senzacionalno novico, da je grob hunskega kralja Atile v cerkvi v Cosenzi.

Pri popravljanju starodavne cerkve, so našli lep helenski sarkofag. Različna znamenja govore, da izhaja cerkev iz 5. stoletja. Po mišljenju profesorja Toralda, so v sarkofagu kosti kralja Atile. Leta 1574,

Poplava je tako razrahljala progo, da je nedavno povzročila železniško nesrečo v bližini Hudson, Wis. Kakor kaže slika, je žel. vozove vrglo naravnost počez progo. Dve osebi ste bili pri nesreči ubiti.

ZA NAŠE GOSPODINJE

ŠE O MEDU V NAŠIH KUHLINJAH

Ze zadnjič je bil na tem mestu objavljen članek, iz katerega ste lahko posneli, da je med zdravo in krepko živilo in zdravilo. Seveda ima to prednost le pristi čebelni med, ki si ga nabaviš pri zanesljivih čebelarjih.

Med nam premnogokrat lahko nadomestuje sladkor in je tudi mnogo zdravjši od njega in pravo naravno sladilo, medtem ko je sladkor sfabriciran in ne naraven, torej umetno pridelan, dasi iz rastlin. Koliko mehaničnih in kemičnih procesov je treba v raznih kotlih, ceveh in filtrih, kolike vročine je treba, da dobimo primerno sladilo, ki se potem imenuje sladkor! Na drugi strani pa pogledimo čudovito predelovanje medu po najboljši naravni poti, po pridnosti pridne čebeličice! Čebelni panj je najbolj popolna in najbolj smotrna sladkorna tovarna, kakršne ne more doseči noben človek. — Tukaj čebelica ničesar ne razkaja. Hrana čebel je sestavljena le iz zdravilnih in plemenitih rastlinskih snovi, torej iz naravnih izdelkov. Nektar, medena rosa, na rastlinah se snuje pod vplivom solčne svetlobe, vsled česar ima med večjo moč in večjo vrednost za človeško življenje in zato je v medu polno vitaminov.

Vrednost čistega čebelinega medu je brez dvoma v njegovih sestavinah. Poleg tega pa ima, drugače kakor pa umetni sladkor, še mnogo drugih dobrih lastnosti, zaradi katerih je postal pravi prijatelj človeka. Kdor uživa med, se mu krepijo mišice in utrjujejo ter umirja jo živci. Pa ne samo to. Tudi za redno prebavo je uživanje medu jamstvo, ki nikdar ne goljufa, zlasti pa ne pri otrocih. Pri slabih ali napačnih prehrani izravna težave želodca ter preprečuje v tem pogledu mnogo bolezni.

Res pa je, da med ni tako po-

ceni, kakor umetni sladkor. Vendar pa tudi to velja samo na splošno. Če pa vzamemo vrednost medu po njegovih dobrih lastnostih, spoznamo, da je tudi najdražji med mnogo cenejši, vsekakor pa mnogo bolj zdrav in krepko živilo, kakor pa umetni sladkor.

PRIPRAVA NEKATERIH JEDI

Telečja kisla juha

Kuhaj v slani vodi pol telečje glave, da je mehka. Odloči kosti, olupl jezik ter zreži na kocke. V primerno kozico deni 2 žlici presnega masla ali masti od pečenke. Ko se speni, prideni zelenega peteršilja in tri žlice moke. Ko je nekoliko zarumenelo, prilivaj med vednim mešanjem poldrugi kvort goveje juhe; dodaj še muškatanega oreščka, vršček majerona, kosček limonine lupinice, nekoliko belega vina ali vinskega kisa. To naj vre še nekaj časa. Potem juho precedi, deni vanjo zrezano meso in dve na kocke zrezani ter v raztepenem jajcu povaljani in v presnem maslu oprazeni žemljici. Juho lahko okisaš tudi z limoninim sokom, a je ne pusti več vreti.

***

Praščija pečenka po načinu divjačine

V možnarju stolci par klinčkov, en lorberjev listič, malo popra, limonove lupinice in ma-

lo kumne. K temu prilij pol pajnta črnega vina in sok od pol čebule ter zmešaj. S tem podrgni tri funte praščijih zarnic in jih zavij v prtč ter jih deni v leseno ali porcelanasto skledo. Polij jih z ostalo marinno in jih pusti ležati eden do dva dni, medtem jih moraš seveda po večkrat obrniti. Preden jih deneš v peč, jih podrgni s soljo, prideni koleške čebule in žličico presnega masla. Peče naj se počasi. Pri pečenju večkrat polij z juho in marinado. Končno potresi žlico moke, odstrani maščobo, prilij malo juhe in če treba še malo kisa. Pečenko razreži in polij s sokom.

***

Krompir s sirom

Zloži v namazano kozo vrsto olupljenega, na rezance zrezanega krompirja, povrhu deni kupčke presnega masla, malo soli in potresi precej na debelo s nastrganim sirom in pokapaj s smetano. Naloži zopet krompirja in nanovo potresi kakor prej. Takoj delaj, dokler ni kosa polna. Nazadnje pokapaj krompir samo s maslom in kislom ali sladko smetano in speci v pečici.

List "Am. Slovencec" je last nina katoliških Slovencev v Ameriki. Kdor podpira katoliški list "Am. Slovencec," podpira katoliške Slovence v Ameriki.

SLOVENSKE GOSPODINJE V CHICAGI, POZOR!

Vabimo vas, da nas pridete obiskat v našem novem lokalu na

1952 W. 22nd Pl.

kjer bomo otvorili

MODERNO TRGOVINO

S SVEŽIM IN PREKAJENIM MESOM

Dan otvoritve 8. oktobra

Poleg drugega mesa dobite pri nas tudi PREKAJENE KLOBASE IN ŽELODCE — SVEŽE OČIŠČENA KURETINA NAŠA IZREDNOST.

Na dan otvoritve se bodo dajali odjemalcem brezplačno LEPI SPOMINČKI.

Rudy's Quality Market

RUDY JERIN, lastnik

1952 West 22nd Place CHICAGO, ILL. Telefon Canal 4974

S.P.D. sv. Mohorja

Jstanovljena 31. decembra, 1921. Inkorporirana 12. oktobra, 1923. SEDEŽ: CHICAGO, ILLINOIS.

Odbor za leto 1938:

Predsednik: Jos. Zicherl, 2001 W. 19th Street
Podpredsednik: Jos. Beribak, 1811 W. Cermak Road
Tajnik: Jos. J. Kobal, 2113 W. 23rd Street
Blagajnik: Jos. Oblak, Jr., 2313 So. Winchester Ave.
Zapisnikar: Karolina Pichman, 2326 So. Wolcott Avenue
Duhovni vodja: Rev. Alexander Urnkar, OFM.
Nadzorniki: John Densa, 2730 Arthington Ave. — Theresa Chernich, 2024 W. Coulter St. — Frank Dolenc, 2015 W. Coulter St.
Porotniki: John Makar, 1925 W. 22nd Place — Math Hajdinjak, 2017 W. 21st Place — Louis Duller, 2241 So. Wolcott Ave.
Družbeni zdravnik: Dr. Jos. E. Ursich, 2000 W. Cermak Rd.
Vratar: Charles Medic, 1844 W. 22nd Place.

Uradno Glasilo: "Amerikanski Slovencec".

Družba zboruje vsako prvo nedeljo ob 1:30 popoldne v cerkveni dvorani sv. Štefana, na 22nd Place in Lincoln ulici.

Družba sprejema v svojo sredo moške in ženske od 6. do 45. leta starosti. Pristop v Družbo je samo en dolar. Družba plačuje \$7.00 na teden bolniške podpore, za kar se plačuje po \$1.00 na mesec mesečnine, in nič v slučaju, ako član umrje. To je izvanredna ugodnost za vsakega Slovencev v Chicagu. Rojaki, pristopajte v to domačo družbo!

Za vsa pojasnila glede Druže in njenega poslovanja se obrnite na družbenega tajnika ali pa predsednika.

IZ URADA SLOVENSKE PODP. DR. SV. MOHORJA CHICAGO, ILL.

Naša prihodnja redna mesečna seja se bo vršila v nedeljo dne 2. oktobra točno ob eni uri popoldne. Seja se bo, pridelala zgodaj zato, da bo vsakemu članu, kateri hoče iti na igro "Trpčki", mogoče se vdeležiti. Vabljeni ste, da se vdeležite seje v velikem številu. Na seji bodo prečitani trimesečni računi.

Člani ki dolgujete na assementu ste prošeni, da vaš dolg nemudoma poravnate. Bližnji

člani ste prošeni, da pridete vaš assement plačati na dom. Na razpolago bom v nedeljo dopoldne pred sejo.

Tem potom popozarjam cenjeno članstvo, da imamo še kampanjo za pridobivanje novih članov. Agitirajte med vašimi prijatelji in znanci in jih pridobite za našo Družbo. Starši ste prošeni, da vpišete vaše sinove in hčere v našo Družbo. S sobratiskim pozdravom, Jos. J. Kobal, tajnik

NA DOLENJSKEM JE MOJE SRCE

(Dalje)

23.

Zadnja leta spet življenje mlado v njem zaplalo je, oživeli so zidovi in meniške celice,

24.

vsi so potniki prevzeti, ko njih pesmi slišijo, s tisočletnimi spevi svoje misli družijo

25.

in jih hkrati s patri Bogu večnemu pošiljajo, sebe in svoj rod slovenski v varstvo mu izročajo.

26.

In potem ogromno kaško samostansko Vam odpro in dobrote za vse lačne in za žejne iz nje vro.

27.

Kdo prešel bo siromake vse, ki stiški samostan jim nasitil je telesa, ni pozabil dušnih ran!

28.

Pucelj, zgodovinar slavni, ta zgovorni je menih zgodovino tudi pisal. Sam zdaj v grobu spava tih,

29.

mi pa dobre stare čase čaramo si pred oči iz njegovih knjig, ki danes mirno v tihem grobu spi.

30.

Slavna stiška zgodovina, rojstvo, rast, in spet propad, v naših dušah se vrstijo nam razlaga jih opat

31.

ali drugi izmed patrov, zraven opozarja rad: vse na svetu hitro mine, je brz konec naših nad,

32.

večna večnost je edina neminljiva; večni Bog bo bogato plačal tamkaj dobra dela naših rok.

33.

Naše staroslavne šole delavni profesorji in učenci pridni, verni, tujci, naši, plemiči

34.

in tlačanov bedni sini, ki od daleč, od povsod so obetajočih mnogo sem prišli iskat dobrot,

35.

mislite zdravnike, mnoge,

uradnike, pridigarje, umne kmetovalce stiške, ki dolensko to polje

36.

umneje obdelovati so učili in srce dedom našim so blazili, z njimi veselili se,

37.

žalovali, radovali, in živeli, umirali in zato po vsi pravici se v srce zadržali,

38.

vsi že zdavnaj so pomrli: rod za rodom so odšli h svojemu očetu, Bogu, da jim plačo razdeli.

39.

Vsak dan spet pojo menihi v zboru Bogu hvalnice vboge, potnike gostijo, ki v te kraje prihite.

40.

In v tem mislih že postaja stiška naglo bliža se, dobrega pol pota naglo, kar smeje minilo je.

41.

Stična! ključ nam sprevodnik. Hitro, zdaj izstopimo, z avtom v Krško se dolino prek polja napotimo.

42.

Že smo na Muljavi zali. Cerkvica pozdravlja nas. Vstopimo. Altar bogati vodi misli v stari čas.

43.

Pesem poje, kako Turki so divjali svoje dni in kako morili, klali prelivali našo kri.

44.

Ljudstvo se je zbralo v cerkev, prav v to malo cerkvico, se borilo in molilo, da bi bilo rešeno.

45.

Glej pomoč! Sršenov gnezdo se odpre in vsi besni vsujejo se v Turke hude: dobro so jih zdelali.

46.

Jurčičeva rojstna hiša vabi Te, da počistiš slavnega moža Slovence, se vsaj malo oddolžiš

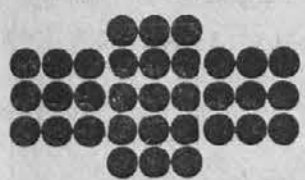
47.

za premnoge lepe knjige, ki si jih tako rad bral, jih je Jurčič iz Muljave nam Slovincem v roko dal.

(Pride še)

Tovarna novega človeka

POSLOVENIL LEOPOLD STANEK

Tiho se je izgubljala k njemu žalostna pesem, ki se je mešala s pljuskanjem valov. Prav onkraj na drugem bregu, je gorel kres. Fantastični, rdeči zublji so švigali kvišku k temnemu nebu in v njihovem temnem svitu so trepetale čudne prikazni...

Moj Bog, je pomislil, koliko pametnih besed sem vendar govoril danes v svojem predavanju — in kje je zdaj ta moja pamet? V tihi noči, v samotni razumem le svoje hrepenenje, svojo žalost, svojo krivdo... Toliko besed v mojem predavanju! In zdaj je v moji duši le ena sama bolečina, ki ji nikdo ne ve imena... In ta bolečina je bila tudi v njenih očeh... Njen pogled je nemo spraševal, zakaj je življenje tako strašno, življenje, ki je vendar tako lepo...; zakaj človek ne more biti srečen, če noče drugim prizadeti gorja? Zakaj postane vse okoli nas tako težko, tako žalostno, tako polno tragike, tudi če ničesar nočemo, če nismo krivi?

V.

Vitalij Vladimirovič je prebdel vso dolgo noč. Z dolgimi koraki je hodil v svoji sobi sem in tja. Nekajkrat si je potegnil z roko preko obraza, kakor bi hotel pregnati neko misel. Toda ta misel je bila trdovratna; ni se dala prepoditi.

Tedaj je zagledal na mizi roko egiptovske mumije. To mu je podarila nekoč Tamara, ko se je vrnila z nekega potovanja po Egiptu, in Vitalij Vladimirovič jo je cenil in častil kot dragocen talisman.

Pod roko mumije je bil razprostrt majhen, vezen prtček, s katerim je hotela Ana Ivanovna nekoč razveseliti svojega moža. To je bila res žrtev, zakaj svilo za vezenje je bilo takrat dobiti le za grozno visoko ceno in denar zanjo si je morala tako rekoč od ust pritrpati.

Vitalij Vladimirovič je obrnil pozornost z roke mumije na ta prtček in kakor bi ga mučila telesna bolečina, je spalil obraz in mrmral sam pri sebi:

"Moj Bog, kako neznosen, malomeščanski okus! Egiptovska mumija na vezanem prtčku! S svojo ljubeznijo me bo še umorila! Moja potrpežljivost je pri kraju! Ali ne vidi, kako trpim? Vse na njej mi je zoprno! Ta dolgi, tenki vrat, ti večno umazani nohti na roki, ti neurejeni prameni las... Oh, Tamara, ti si kriva, da sem se poročil z njo, samo ti!"

Vitalij Vladimirovič je zdrknil v naslanjač in pokrnil obraz z rokami. Zamislil se je v dneve svoje mladosti. Kako je bilo takrat vse svetlo, kako jasno, kako preprosto!... Do minute, ko je stopila Tamara v njegovo življenje...

Ko je prvič zagledal Tamara, se je na prvi pogled zaljubil vanjo. Vse na njej ga je takrat prevzelo. Bil je to čas, ko se je posebno mnogo bavil z umetnostjo, ko je napisal mnogo pesmi in se vneto pripravljala na bodočnost. V Tamari je hipoma ugledal svoj ideal. On, ki je živel v sanjarskem svetu umetnosti in lepote, je gledal sedaj pred seboj bitje, v kakršno doslej sploh ni verjel: človeka, ki je bil več ko človeško bitje — živo utelešeno idejo lepote. In to ni bil zgolj slučaj. Tamara je bila zavesten uspeh vzgoje svojega očeta, največjega čudaka, ki je kdaj živel. Jasno

in živo, kot bi gledal podobe, je preživel Vitalij Vladimirovič v duhu oni pomembni dan, ki ga je prebil takrat na posestvu Tamarinih staršev na kmetih.

Trofimovi so bivali v velikem, gradu podobne poslopju z več kot dvajsetimi velikanskimi sobami, s štirimi terasami in ogromnim parkom. To, česar se je Vitalij Vladimirovič takrat bal, se je res zgodilo. Vsa hiša je bila polna gostov. Takoj po njihovem prihodu so sedli k mizi. Zajtrkovali so na terasi; na mizah je bilo nakopičenih toliko jedil, kakor bi bilo treba nasiti celo stoletni vojakov: ogromne skledice z mastno smetano in s svežimi jagodami, pečena perutnina, jajčna jed s šunko, vsakovrstno pecivo in posebna torta, pripravljena na način, ki so ga Trofimovi iz roda v rod čuvali kot najstrožjo rodbinsko skrivnost.

Na obličjih gostov si lahko videl, da so bili vsi popolnoma siti; toda gospodinja jih je neutrudoma vedno znova silila, naj jedo. Po zajtrku so se v prostih skupinah izprehajali po parku; kmalu nato jih je zvonec poklical k obedu.

Med obedom je stari Trofimov razlagal svojim gostom osnovna načela, po katerih je vzgajal svoje otroke. Najpoprej je govoril o svojih sinovih:

"Povem vam čisto odkrito, vsak človek mora imeti kak kapital. Eden ima razum, drugi lepoto, tretji družabni položaj, četrty denar. Jaz bogastvo zelo visoko cenim, ker ti daje moč nad drugimi ljudmi in svobodo tebi samemu. Toda svojim sinovom ne bom zapustil denarja. Denar si mora vsak sam prislužiti z delom. Od mene dobre izobrazbo, v denarju pa le toliko, kolikor je neobhodno potrebno za začetek česar koli. Najslabše, kar more storiti bogat oče, je, če da svojim sinovom vse hkratu; zakaj potem je vse skoraj tako gotovo izgubljeno, kakor gotovo nas vse čaka smrt. Mojo gotovino dobi moja hči, vse drugo pa bodo porabili za zgradbo velikega doma za potujoče rokodelčice. S tem bom marsikakega potepuha obvaroval gladi, svoje sinove pa lenobe."

Ko je končal, so hoteli gostje slišati tudi, kako vzgaja svojo hčer. Ni se dal dolgo prositi in je začel:

"Ženska je povsem drugačno bitje. Smatral sem jo vedno za krono stvarstva, samo da ima le malokdaj možnost, da bi se razcvetelo vse, kar leži v njej. In to, kar razumem pod žensko popolnostjo, stoji kot vzor točno začrtano pred mojimi očmi. To je lepota! In tako sem že iz početka delal na to, da bi razvil do največje popolnosti vse sposobnosti za lepoto, odličnost in milino, kar jih ima moja hčerka v sebi.

Tamara je rastlina, vzgojena v rastlinjaku. Vse možnosti uporabljamo, da ima to bleščečo belino obličja, ki človeka tako prevzame. Njene roke nikdar ne delajo, da ohranijo to rahlo milino, ki jih napravi tako očarljive. V roko dobiva le knjige, ki govore o lepem v lepi obliki. In tudi v godbi jo varujem pred vsem, kar je robato, težko, pretresljivo. Veste, da ne poznam nič višjega, kot je umetnost. No, in moja hčerka naj postane moja umetnica, tako popolna, kakor je morda ni ustvaril še noben umetnik.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, ETC. REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912.

Of Amerikanski Slovenec published daily except Sun., Mon. and the day after holiday, at Chicago, Illinois, for October 1st, 1938, State of Illinois, County of Cook.

Before me, a Notary Public in and for the State and county aforesaid, personally appeared Albin Zakrajšek, who, having been duly sworn according to law, deposes and says that he is the Business Manager of the Amerikanski Slovenec and that, the following is, to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management, etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above caption required by the Act of August 24, 1912 embodied in section 443, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are: Publisher Edinost Publishing Co., 1849 West 22nd St., Chicago, Ill. Editor John Jerich, 1857 W. 21st Pl., Chicago, Ill. Business Manager Albin Zakrajšek, 4323 Fairview Ave., Downers Grove, Illinois.

2. That the owner is: Edinost Publ. Co., 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill. Share holders:

Very Rev. M. Šavs, Shakopee, Minn. — Rev. J. Cherne, New Jersey St., Sheboygan, Wisconsin. — Rev. Ciril Zupan, 860 East B. Street, Pueblo, Colo. — Rev. J. J. Oman, 3547 E. 80th St., Cleveland, O. — Rev. A. L. Bombach, 400 Center Street, Barberton, Ohio. — Rev. J. Blažič, Leckrone, Pennsylvania. — Rev. F. Turk, 245 Linden Avenue, San Francisco, California. — Rev. M. Pirnat, Butte, Montana. — Rev. A. Mlinar, Canada. — Rev. M. J. Golob, 450 Pine Street, Bridgeport, Conn. — Rev. J. M. Trunk, Leadville, Colo. — Commissariat of the Holy Cross, Lemont, Ill. — Sisters of St. Francis, Lemont, Ill.

Dr. sv. Jurija št. 960 Kat. Boršt, Chicago, Ill. — Dr. Marije Devise št. 33 K. S. K. Jednote, Pittsburgh, Pennsylvania. — Dr. Marije Pomagaj, št. 78, K. S. K. Jednote, Chicago, Illinois. — Dr. Sv. Družine, št. 11, D. S. D., Pittsburgh, Pennsylvania. — Dr. Sv. Genovefe, št. 108, K. S. K. J., Joliet, Ill. — Dr. Sv. Vida, št. 25 KSKJ, Cleveland, O. — Dr. Sv. Ane, št. 123 KSKJ, Bridgeport, O. — Dr. Sv. Srca Marijega št. 111 KSKJ, Barberton, Ohio. — Dr. Kraljica Majnika, št. 157 KSKJ, Sheboygan, Wis. — Dvor Baraga št. 1317 GOF, Cleveland, O. — Dr. Sv. Ane, št. 127 KSKJ, Waukegan, Ill. — Dr. Sv. Cirila in Metoda, št. 144 KSKJ, Sheboygan, Wis. — Dr. Sv. Alojzija, št. 52 K.S. K.J., Indianapolis, Ind. — Dr. Sv. Jožefa, št. 53 KSKJ, No. Chicago, Ill. — Dr. Sv. Ane, št. 134 KSKJ, Indianapolis, Ind. — Dr. Sv. Družine, št. 6 DSD, No. Chicago, Ill. — Dr. Presv. Imena, No. Chicago, Ill. — Dr. Sv. Petra in Pavla, št. 62 KSKJ, Bradley, Ill. — Dr. Sv. Alojzija št. 47 KSKJ, Chicago, Ill. — Dr. Sv. Jožefa št. 21 KSKJ, Presto, Pa. — Dr. Sv. Imena, Newburg, Cleveland, Ohio. — Dr. Marije Pomagaj, št. 79 KSKJ, Waukegan, Ill. — Dr. Sv. Jožefa št. 103 KSKJ, W. Allis, Wis. — Vitez Sv. Florijana št. 44 KSKJ, So. Chicago, Ill. — Dr. Sv. Anton Pad. št. 185 KSKJ, So. Burgetts-town, Pa. — St. Cyril Church, 62 St. Marks Place, New York, N. Y. — Slov. Dram. Klub, Zdr. Kat. Društvo, No. Chicago, Ill. — Dr. Sv. Ane, št. 156 KSKJ, Chisholm, Minn. — Dr. Sv. Družine, št. 136 KSKJ, Willard, Wis. — Dr. Sv. Jurija (samostojno), Waukegan, Ill. — Dr. Sv. Družine št. 1, Joliet, Ill. — Cerkev dr. sv. Ane, Pueblo, Colo. — Dr. sv. Jožefa št. 169, KSKJ, Cleveland, O. — Dr. Marije Magdalene, št. 162 KSKJ, Cleveland, O. — Dr. Marije Cist. Spoč. št. 85, KSKJ, Lorain, Ohio. — Dr. sv. Jožefa, št. 110 KSKJ, Barberton, O. — Dr. sv. Ane, št. 150 KSKJ, Cleveland, O. — Cerkevno pev. dr. Zarja, South Chicago, Ill.

Anton Grdina, 1053 E. 62nd St., Cleveland, O. — John Jerich, 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill. — Albin Zakrajšek, 4523 Fairview Ave., Downers Grove, Ill. — Frank Suhadolnik, 6107 St. Clair Ave., Cleveland, O. — Ursula Zakrajšek, 302 E. 72nd St., New York, N. Y. — Katie Triller, So. Chicago, Ill. — Dr. James Seliskar, Cleveland, O. — Joseph Lekšan, Barberton, O. — Anna Jerich, Chicago, Ill. — Frank Merlak, Chicago, Ill. — John Gornik, Cleveland, O. — Mrs. J. Muhich, Cleveland, O. — Martin Cesnik, Indianapolis, Ind. — Joseph Lesjak, Braddock, Pa. — Anton Krainitz, Barberton, O. — Joseph Podpečnik, Barberton, Ohio. — Clara Yeglie, New York, N. Y. — John Bial, Kansas City, Kans. — Anton Ovnik, La Salle, Ill. — Mary Hoge, Bridgeport, O. — Jožef Ponikvar, Forest City, Pa. — Jos. Zalar, Joliet, Ill. — Ant. Hočevar, Bridgeport, O. — Joseph J. Kameen Jr., Forest City, Pa. — John Krek, Presto, Pa. — Kat. Pavlič, New York, N. Y. — Val. Pavlič, New York, N. Y. — Joe. Slapničar, Joliet, Ill. — Joseph Dragšter, North Chicago, Ill. — Mike Trinko, Chicago, Ill. — Johan Hočevar, Bridgeport, O. — John Gorsich, Pueblo, Colo. — Mary Zalelet, Oregon City, Oregon. — George Loparec, Joliet, Ill. — Amalia Veranth, Ely, Minn. — Frank Veranth, Ely, Minn. — Frank Perovšek, Willard, Wis. — Michael Hočevar, Joliet, Ill. — Simon Šetina, Joliet, Illinois. — Math Flajnik, Cleveland, O. — Miss J. Mikš, St. Michael, Minn. — John Do-brauca, Franklin, Kansas. — John D. Butkovich, Pueblo, Colorado. — Frank Kokalj, Cleveland, O. — Mary Blažič, Leckrone, Pa. — A. J. Zuzek, Cleveland, O. — Frank Kužnik, Cleveland, O. — Frank Owen, Forest City, Pa. — Leo Jurjovec, Chicago, Ill. — Frank Opeka, North Chicago, Ill. — Frank Anžlovar, Forest City, Pennsylvania. — Anna Bambich, Fredonia, Kansas. — Lena Patrick, San Francisco, California. — Martin Kirn, Cleveland, Ohio. — Gertrude Virant, Lorain, Ohio. — Andrew Košir, Waukegan, Ill. — Mr. and Mrs. Kučič, So. Chicago, Ill. — Michael Tomšič, Houston, Pa. — Mary Plantan, West Linn, Oregon. — J. Udovich, Sheboygan, Wis.

3. That the known bondholders, mortgages owning or holding 1 percent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: None.

4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners, stockholders, contain not only the list of stockholders as they appear and securities in a capacity other than that of a bona fide owner; and this affiant has no reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest direct or indirect in the said stock, bonds, or other whom such trustee is acting, is given; also that the said two paragraphs contain statements embracing affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for or security holder appears upon the books of the company as trustee or securities than as so stated by him.

5. That the average number of copies of each issue of publication sold or distributed, through mails or otherwise, to paid subscribers during the six months preceding the date showing above is 5790.

Sworn to and subscribed before me this 30th day of September, 1938. (Seal) Albin Zakrajšek, Business Manager. John Petrovic, Notary Public. (My Commission expires Sept. 17th, 1940.)

Telefon v uradu: Plaza 4610 Telefon v rezidenci: Hyde Park 6410

RUDOLPH P. ZALETEL, M. D.

SLOVENSKI ZDRAVNIK IN KIRURG

Urad v Hyde Park in Kenwood National Bank Bldg. Sobna šte. urada 516

1525 East 53rd Street, Chicago, Illinois

Ordinira vsak dan od 1 do 5 popoldne in od 6 do 8 zvečer. Ob sredo in soboto po dogovoru.

PRVI SLOVENSKI POGREBNI ZAVOD V CHICAGO

Louis J. Zefran

1941 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois Phone Canal 4611

NA RAZPOLAGO NOČ IN DAN!

Najboljši avtomobili za pogrebe, krste in ženitovanja. Mrtvaška kapela na razpolago brezplačno. — Cene zmerne.

Pisano polje

J. M. Trunk

Znanost — upanje.

Članek v "Prosveti" se glasi: "Znanost je edino upanje". Vrlo krpeljiva roba. Ako bi jaz izjavil, da se z vsebino in smerjo članka nikakor ne strinjam, bi prišel lahko v zelo prekerano zagato, ker bi se mi očitalo, da nisem za znanost. Članek poudarja "zdravo pamet", kar pomeni, da bi nekaj manjkalo na ti strani, ako kdo ne podpiše vsega, kar članek vsebuje, in temu očitku ne bom ušel, ko pravim, da se s smerjo ne strinjam. Ako bi pa nastal še sum, da se morda z znanostjo ne strinjam, potem bi ne trpela le zdrava pamet, ampak pamet sploh. Odlučno in zavestno moram toraj kar naprej poudariti, da sem ves za znanost, ko gre za znanost.

Postojmo malo. Že tu je nekaj težko. Profesor Einstein razglasa zakon o relativnosti za znanost. Pravijo celo, da bo ta znanost vse dosedanje znanosti prevrnila. Ali ni križ z znanostjo? V 7. razredu gimnazije smo prišli do poglavja "Differentialrechnung". Gola znanost, ne teorija. Profesor je nekaj razlagal. Gledali smo kakor krava nova vrata. Ko bi morali položiti izpite, stavim, same "heple" pri vseh bi bile zdelo, nekaj ni na varnem, in vsi smo se oddahnil, ko je zaprl knjigo in zaprl tudi vrata do te znanosti. Mnogo prave in resnične znanosti je bilo že stoletja pred Kristom, ampak še danes ni znanosti o tisti pravi znanosti, še danes pravijo: gumpsimus, mesto sumpsimus. Križ je z znanostjo, prav vsi smo pa, in moramo biti za znanost.

Članek v "Prosveti" pripoveduje na kratko: Znanstvenik dr. E. T. Bell govori o "rešilnih" pasovih. Dozdaj so bili ti: religija, organizirana vlada, kultura. Vse to je bunk. V džungli je bilo in tam je, naj bo potem normalno ali abnormalno. Bellovi novi pas rešitve je — znanost, in ta pas "bo potegnil človeštvo iz blatnih voda normalne divje džungle na bregove miru, bratstva, blaginje, obilnosti dobrin in prave civilizacije". Ni še, ampak — in tu smo — pri upanju. "Veliko upanje je, da bo". Odtod prevzame besedo g. Molek in se močno sklicuje na zdravo pamet in roti brate, ki bi utegnili omahovati, češ, bratje, verujmo v znanost, seve tudi v — pamet. Na stare brate ne da dosti, ampak mladina, to "je edino upanje človeštva". Križ je zopet le, da morajo mladino prav pri znanosti izučiti te težke stare klade.

Vsebinsko bi bila: vse polno samega džungla, ampak znanost daje upanje. Ko bi jaz stal na člankarjevem stališču in bil pri člankar-

23 LET IZKUŠNJE Pregleduje oči in predpisuje očala

DR. JOHN J. SMETANA

OPTOMETRIST

1801 So. Ashland Avenue Tel. Canal 0523

Uradne ure vsak dan od 9 zjutraj do 8:30 zvečer.

PO DELU IN TRUDU STE POTREBNI ZABAVE

ZAPOMNI SI SLEDEČE ŠTIRI TOČKE:

1. Podpisani vodim že več let dobro urejeno gostilno. — Točim vedno sveže pivo, vse vrste vina, žganja in likerje.
2. Za poletno sezono imam krasen vrt zunaj, kjer se lahko odpočijete v hladni senci, ali pa ob hladnih večerih.
3. Na vrtu imam prostor za balincaje, kjer človek najde mnogo zabave ob prostem času.
4. V moji gostilni dobite vedno domači lunč (prigrizek).

Se priporočam vsem!

Martin Ivanšek

(SLOVENSKA GOSTILNA)

Telefon Canal 9713

1759 West Cermak Rd., Chicago, Illinois

VSI KATOLIŠKI SLOVENCI IN SLOVENKE V CHICAGO

vabljeni, da pristopite k prvemu in najstarejšemu društvu v nasebini,

Dr. sv. Štefana

ŠTEV. 1, K. S. K. J.

Smrtninska zavarovalnica — podpora v bolezni — preskrba dostojnega pogreba — šport za mladino.

Odbor za leto 1938:

ANTON BANICH, predsednik, JOHN PRAH, tajnik, ANTON KREMESEC, blagajnik.